Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi turvallisuustutkintalain ja kyberturvallisuuslain 17 §:n muuttamisesta (HE 71/2026 vp)

Eduskunnan hallintovaliokunta 8.9.2026

LsN Veli-Pekka Hautamäki

LsN Petteri Jartti

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Keskeiset ehdotukset

- Onnettomuustutkintakeskukselle toimivalta tutkia erittäin vakavia kyberturvallisuuspoikkeamia

- Euroopan unionin merionnettomuustutkintadirektiivin muutosten kansallinen täytäntöönpano

Erittäin vakavien kyberturvallisuuspoikkeamien turvallisuustutkinta

- Erittäin vakava kyberturvallisuuspoikkeama määriteltäisiin turvallisuustutkintalaissa (ehdotettu 2 a §)
- Määritelmä sitoutuisi kyberturvallisuuslain käsitteistöön
- Tutkintakynnys säädettäisiin korkeaksi, joka tarkoittaisi, että erittäin vakavien kyberturvallisuuspoikkeamien tutkintaa suoritettaisiin todennäköisesti hyvin harvoin
- Tehtävän antamista Onnettomuustutkintakeskukselle puoltaa sen asiantuntemus turvallisuustutkinnassa, sekä sen itsenäinen ja riippumaton asema

Ilmoitusvelvollisuus erittäin vakavasta kyberturvallisuuspoikkeamasta

- Onnettomuustutkintakeskus saisi tiedon erittäin vakavasta kyberturvallisuuspoikkeamasta turvallisuustutkintalakiin säädettävän ilmoitusvelvollisuuden kautta (ehdotettu 16 a §)
- Ilmoitusvelvollisia tahoja olisivat:
    - Kyberturvallisuuslain 26 §:ssä tarkoitetut valvovat viranomaiset
    - Liikenne- ja viestintävirasto julkishallinnon toimijoiden osalta
    - Finanssivalvonta finanssialan toimijoiden osalta

Erittäin vakavan kyberturvallisuuspoikkeaman tutkintaan liittyvät tiedonsaantioikeudet

- Tiedonsaantioikeuksista säädettäisiin ehdotetussa 20 a §:ssä, jonka mukaan tietoja olisi oikeus saada:
  - Ilmoitusvelvollisilta viranomaisilta erinäisistä niillä olevista tiedoista
  - Viranomaisten valvomilta toimijoilta tai niiden lukuun toimivilta tahoilta, jotka toteuttavat toimijalle kyberturvallisuuteen liittyvää toimeksiantoa
  - Poliisin poliisi- ja esitutkinta-asiakirjoista

  - Tiedonsaantioikeus olisi kaikissa tilanteissa sidottu tiedonsaannin välttämättömyyteen suoritettavan turvallisuustutkinnan kannalta

Erittäin vakavien kyberturvallisuuspoikkeamien tutkinnan vaikutuksista

- Perusoikeuksien toteutumisen turvaaminen
- Yhteiskunnan toimintojen turvaaminen (kansallinen turvallisuus) ja kriisinkestävyyden vahvistaminen

- Onnettomuustutkintakeskuksen yhteistyö muiden kyberturvallisuuspoikkeamien tutkintaa suorittavien viranomaisten kanssa vakavuusasteeltaan suuressa tapahtumassa
- Onnettomuustutkintakeskuksen suositukset toimenpiteistä toimijoille

Euroopan unionin merionnettomuustutkintadirektiivin muutokset

- Turvallisuustutkintalakiin säännöksiä:
  - ilmoitusvelvollisuudesta (16 §);
  - ilmoitusvelvollisuudesta merionnettomuudessa aiheutuneen vamman johtaessa kuolemaan (16 b §);
  - merionnettomuuden tutkinnan aloittamisesta (17 §);
  - alle 15 metrin pituiselle kalastusalukselle tapahtuvan onnettomuuden arvioinnista (18 §);
  - yhteenvetoraportin laatimisesta (27 a §);
  - raportoinnista merionnettomuuksia koskevaan eurooppalaiseen tietojärjestelmään (29 §);
  - tutkinnan kulusta tiedottamisesta (38 §); ja
  - tiedonluovutusoikeuksista (39 ja 41 §)

Kansallisesta liikkumavarasta

- Liikkumavaraa ehdotetun 41 §:n sääntelyn osalta siinä, miten laajaksi salassa pidettäviä tietoja luovuttavien viranomaisten ja muiden toimijoiden joukko määritellään laissa. Tältä osin hallituksen esityksessä on pitäydytty liikkumavaran vähimmäistasossa.

Direktiivin muutosten vaikutuksista

- Merionnettomuuksien tutkintaa koskevien säännösten tarkistamisella sääntelyä harmonisoitaisiin vastaamaan sitä tasoa ja niitä vaatimuksia, joita Euroopan unionin tasolla jäsenvaltioilta edellytetään merionnettomuustutkintadirektiivissä
- Merionnettomuustutkinnan sisällön ja laadun kehittämisellä on vaikutusta perusoikeuksien toteutumiseen (onnettomuuksien ehkäiseminen)
- Käytännön tasolla merionnettomuustutkintadirektiivin muutokset eivät kuitenkaan pitkälti hallinnollisiin käytäntöihin liittyvinä merkitsisi merkittäviä muutoksia Onnettomuustutkintakeskuksen toimintaan merionnettomuuksien tutkinnassa

Muista turvallisuustutkintalakiin ehdotetuista muutoksista

- Asiantuntijarekisteristä säätäminen (8 a §)
- Määritelmiä (9 ja 11 §:t)
- Säädösviittausten ja termien ajantasaistamista (21 §)
- Lisäys 22 §:ään: turvallisuustutkinnan yhteydessä suoritettavat toimenpiteet olisi suoritettava siten, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa tutkinnan kohteena olevalle toiminnalle, eivätkä tutkintatoimenpiteet myöskään saisi vaarantaa ihmisten hengelle ja terveydelle elintärkeiden toimintojen tai yhteiskunnan kriittisten toimintojen jatkuvuutta.
- Kuulemissäännösten uudistaminen (23 §)
- Henkilökortista organisaatiokortti (44 §)

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

www.oikeusministerio.fi | www.justitieministeriet.fi